

XIII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1922 antama kertomus¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Johtokunta. Kaupungin työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1922 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, ent. senaattori, toimittaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä uunintekijämestari Aug. Malmi, kirjelijättelijä P. Rahikainen ja toimittaja rouva O. Tainio jäseninä.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 9 kertaa. Kokouksissaan on se käsitellyt, paitsi juoksevia asioita, eräitä muita, yleisempää luonnetta olevia kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Työsuhteista paikkakunnalla (useaan kertaan). Tammikuussa 1922 hankitun selvityksen pohjalla annettiin asiasta lausunto sosialihallitukselle ja myöhemmin rahatoimikamarille. Syksyllä toimeenpannun tiedustelun pohjalla annettiin lausunto sosialihallitukselle seuraavana talvikautena odotettavissa olevista työsuhteista.

Lausunto kaupunginvaltuustolle toimiston viranpitäjään palkkain järjestelystä.

Lausunto kaupunginvaltuustolle siitä, mitä toimisto voi tehdä töiden hankkimiseksi vankiloista päässeille ja ehdolliseen vapauteen laskettaville henkilöille.

Kysymys toimiston laajentamisesta ja uusien konttori- ja liikeapulaisten osastojen sekä niihin yhdistettyjen nuorten poikain ja tyttöjen osastojen perustamisesta sekä toimiston entisten osastojen uudelleen järjestämisestä.

Kysymys kaupungin laitosten ja virastojen työtavan ja työajanjärjestelystä, työtehon korottamisesta ja viranpitäjään luvun vähentämisestä. Työnvälitystoimistoon nähden ehdotti johtokunta, että säännöllinen työaika toimiston viranpitäjille olisi edelleen oleva yhtäjaksoisesti 6 tuntia päivässä. Velvoittamalla viranpitäjät tarvittaessa tekemään ylitoita ja pitämällä muutamina kuukausina yhtä ylimääräistä apulaista voitiin välttää yhden uuden vakinaisen naisapulaisten ottaminen.

Kaupungissa tapahtuneiden lukuisten majanmuuttojen helpottamiseksi päätti johtokunta järjestettäväksi toimistossa muuttomiesjoukkueita ja hankittavaksi kantopaareja ja -hihnvoja, joista aiheutuneet kustannukset oli perittävä toimistoa käyttävältä yleisöltä.

Henkilökunta. Toimiston johtajana oli A. H. Karvonen, miesosastojen johtajana H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio sekä apulaisena U. Vinha, Naisosastojen johtajina toimivat neidit E. Sundström, A. Bruun, T. Melanen ja rouva R. Hänninen, apulaisina rouva E. Bauer ja neiti E. Tötterman sekä yli-

¹⁾ Osa kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

määräisenä apulaisena ja viransijaisena neiti S. Rechartt. Vahtimestarina toimi V. Jyrkänne.

Toimiston laajennus. Jo pari vuotta takaperin kaupunginvaltuuston periaatteessa päättämä toimiston laajennus voitiin panna toimeen maaliskuussa, jolloin tarvittavat lisähuoneet saatiin laitetuiksi. Tämän uuden järjestelyn kautta tuli toimistoon neljä osastoa naisten ja kolme osastoa miesten paikkain välitystä varten, nimittäin: perhepalvelijattarien osasto; ravintola-, kahvila-, ruokala- ja maatalouspalvelijattarien osasto; pesijäin, ammatti- ja apurityöläisten osasto; konttori- ja liikeapulaisten sekä nuorten tyttöjen osasto; ammattityömiesten (kaikki ammatit) osasto; apurityömiesten osasto; konttori- ja liikeapulaisten sekä nuorten poikain osasto. Kullakin osastolla on toimistohuone ja odotushuone, jotapaitsi on erityinen johtajan huone ja naisosastoilla kaksi keskusteluhuonetta työsopimusten tekemistä varten, joten toimiston käytettävänä on nykyään 16 huonetta.

Toimiston liike oli puheena olevana vuonna verrattain vilkas, paljon vilkkaampi kuin edellisenä vuonna. Miesten tekemäin työnhakemusten luku ei edelliseen vuoteen verraten sanottavasti lisääntynyt, naisten noin 10 %, mutta työpaikkain tarjousten ja välitysten luku sitävastoin kasvoi melkoisesti. Melkein kaikilla elinkeinoelämän aloilla oli toiminta paitsi tammi-, helmi- ja maaliskuussa, sangen ripeä, jonka vuoksi työvoiman kysyntä toimistostakin vilkastui. Myöskin suuremmat työlaitokset, jotka huonoina työaikoina vain poikkeustapauksissa käyttävät toimiston välitystä, kääntyivät kuluneena vuonna useasti toimiston puoleen ammattityöväkeä tarvitessaan. Suurempia joukkovälityksiä, joita useina vuosina talvisin on ollut kaupungin järjestämiin hätäaputöihin hyvinkin runsaasti, ei puheena olevana vuonna ollut ollenkaan, sillä varsinaisiin hätäaputöihin ei uusia miespuolisia työnhakijoita lainkaan otettu, ja muihinkin töihin otettiin vuoden kuluessa vain 130 miestä ja 221 naista eli yhteensä 351 henkeä (v. 1921 732 henkeä, 1920 783, 1919 2,536, 1918 4,582). Toimiston välitystoimintaa rakennusteollisuuteen, jolle alalle tavallisesti on suurin osa miesten välityksistä, haittasi suuresti määrin se, että rakennustoissa yhä yleisemmin on siirrytty urakkajärjestelmään. Kaikki työt, jotka suinkin voidaan, annetaan nykyään urakalla työkunnille, jotka tekevät työsopimukset ilman toimiston välitystä. Tämä sekä välitysten vähentyminen kaupungin katu- y. m. töihin, jotka luetaan rakennusteollisuuteen, vaikutti, että välitysten määrä rakennusalalle ei lisääntynyt kuten olisi voinut odottaa, vaan väheni päinvastoin jonkun verran. Mutta välitykset muille työaloille lisääntyivät sitävastoin, joten toimiston mies- sekä naisosastojen välitysliike melkoisesti kasvoi, kuten alempana lähemmin selostetaan.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Työnhakemusten ja työtä hakevain eri henkilöiden luku miesosastoilla oli vain vähän suurempi kuin edellisenä vuonna. Naisosastoilla oli työnhakemusten luku sitävastoin 10.3 % suurempi, mutta työtä hakevien eri henkilöiden luku oli kohonnut vain 2.4 %.

Jaettuna sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työnhakemuksia seuraavasti:

		1922.		1921.		Lisäännys vuonna 1922 verrattuna vuoteen 1921.	
		Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten	tekemiä	9,008	35.5	8,960	37.7	48	0.5
Naisten	»	16,370	64.5	14,838	62.3	1,532	10.3
Yhteensä		25,378	100.0	23,798	100.0	1,580	6.6

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 11,178 (edell. v. 10,882) eri henkilöä, joista 4,209 (4,079) eli 37.7 % miehiä ja 6,969 (6,803) eli 62.3 % naisia. Työtömäksi uudelleen jouduttuaan uudistavat nämä työnhakemuksensa, miehet 4,799 ja naiset 9,401 eli yhteensä 14,200 eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakaantuvat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molemmat sukupuolet.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsinki	3,928	93.3	4,945	71.0	8,873	79.4
Muut paikkakunnat	281	6.7	2,024	29.0	2,305	20.6
Yhteensä	4,209	100.0	6,969	100.0	11,178	100.0

Työnhakijat on edellisinä vuosina ryhmitetty sen mukaan, missä ovat olleet kirkonkirjoissa, mutta kun uuden uskonnonvapauslain voimaantumisen johdosta huomattava määrä kansalaisia siirtyy sivilirekisteriin ja kun uuden köyhäinhuoltolain mukaan kukin voi saavuttaa kotipaikkaoikeuden jo oltuaan yhden vuoden hengillekirjoitettuna paikkakunnalla, on tilastoryhmittäksen perustaksi otettu henkikirjoituspaikka, riippumatta siitä, ovatko ja missä kirkonkirjoissa. Täten ryhmitys tulee myöskin lähemmin vastaamaan hakijan kotipaikkaoikeutta. Työnhakija on merkitty täällä hengillekirjoitukseen, jos hän vuoden alussa on täällä vakinaisesti asunut. Kaupungin hätä-apuluontoisiin töihin pyrkijöiden kotipaikkaoikeudesta on aina toimitettu erityinen tutkimus.

Toisilla paikkakunnilla hengille kirjoitettujen miespuolisten työnhakijain luku oli edelleen pieni, mutta naispuolisten sitävastoin verrattain suuri. Etupäässä palvelijattaria on tänne siirtynyt toisilta paikkakunnilta.

Perheolojen mukaan ryhmitettyinä jakaantuvat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molemmat sukupuolet.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	1,984	47.1	1,101	15.8	3,085	27.6
Yksinäisiä	2,225	52.9	5,868	84.2	8,093	72.4
Yhteensä	4,209	100.0	6,969	100.0	11,178	100.0

Aidinkielen mukaan ryhmittyvät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molemmat sukupuolet.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	3,607	85.7	6,100	87.5	9,707	86.9
Ruotsinkielisiä	574	13.6	848	12.2	1,422	12.7
Muunkielisiä	28	0.7	21	0.3	49	0.4
Yhteensä	4,209	100.0	6,969	100.0	11,178	100.0

Edelliseen vuoteen verraten on suomen- ja ruotsinkielisten työnhakijain suhde pysynyt joksikin samana.

Tarjotut paikat. Tarjotuista paikoista oli miesten paikkoja 5,260 eli 26.2 %, naisten paikkoja 14,847 eli 73.8 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkain luku 1,477:llä eli 39.0 % ja naisille tarjottujen paikkain luku 3,240:llä eli 27.9 %, yhteensä 4,717:llä eli 30.6 %. Lisäys tapahtui etupäässä Helsingissä tarjottujen paikkain luvussa, mikä osoittaa että

työsuhteet paikkakunnalla ovat parantuneet. Toisilla paikkakunnilla tarjottujen paikkain luku lisääntyi vain parilla sadalla. Metsätöitä olisi toimisto voinut hankkia useille sadoille miehille, mutta toimisto otti näistä tilastoon vain lähiseuduilta saadut tarjoukset, joihin joku määrä väkeä voitiin lähettää.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	4,217	80.2	12,316	83.0	16,533	82.2
Muualla	1,043	19.8	2,531	17.0	3,574	17.8
Yhteensä	5,260	100.0	14,847	100.0	20,107	100.0

Täytetyt paikat. Täytettyjen paikkain luku merkitsee toimiston työn tulosta kuluneena vuonna. Täytetyistä paikoista oli:

	1922.		1921.		Lisäennys vuonna 1922 verrattuna vuoteen 1921.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja	4,266	26.4	3,182	25.2	1,084	34.1
Naisten »	11,877	73.6	9,422	74.8	2,455	26.1
Yhteensä	16,143	100.0	12,604	100.0	3,539	28.1

Kuten ylläolevat luvut osoittavat, on täytettyjen paikkojen luku edelliseen vuoteen verraten melkoisesti lisääntynyt. Tähän verrattain hyvään tulokseen vaikutti paikkakunnalla kevättalvesta lähtien vallinneet hyvät työsuhteet, jonka vuoksi työväen kysyntä lisääntyi. Mutta myöskin edisti toimiston liikkeen menestystä se, että toimistoa vuoden kuluessa laajennettiin, joten se sai uusia asiakaspiirejä ja saattoi huolellisemmin hoitaa välitystyötä.

Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	3,989	94.6	10,396	84.4	14,385	87.0
Muualla	277	26.6	1,481	58.5	1,758	49.2
Yhteensä	4,266	81.1	11,877	80.0	16,143	80.3

Edellisenä vuonna täytti toimisto miesten paikkoja Helsingissä 97.3 % ja muualla 42.7 %, naisten paikkoja Helsingissä 86.4 % ja muualla 61.4 %.

Täyttämättä jääneet paikat. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	228	5.4	1,920	15.6	2,148	13.0
Muualla	766	73.4	1,050	41.5	1,816	50.8
Yhteensä	994	18.9	2,970	20.0	3,964	19.7

Miehille Helsingissä tarjotut paikat voi toimisto täyttää tänäkin vuonna jotenkin tarkoin. Naisten paikoista jäi suhteellisesti suurempi määrä täyttämättä. Kun paikkakunnalla vallitsi verrattain hyvät työsuhteet, tarvitsi vain pienemmän määrän työnhakijoista lähteä työansiolle toisille paikkakun-

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	98	494	592	344	782	1,126	138	611	749
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metaliteollisuus	745	77	822	108	8	116	56	8	64
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	110	5	115	16	—	16	10	—	10
Kemiallinen teollisuus	—	14	14	—	9	9	—	9	9
Nahka- ja karvateollisuus ..	28	17	45	1	—	1	—	—	—
Kehruu- ja kutomateollisuus	—	15	15	—	4	4	—	2	2
Pukutavara- ja puhdistusteoll.	1	437	438	—	688	688	—	688	688
Paperiteollisuus	24	65	89	2	8	10	2	8	10
Puuteollisuus	118	8	126	574	2	576	70	2	72
Rakennusteollisuus	4,688	576	5,264	1,049	122	1,171	905	122	1,027
Valaistuslaitokset	55	—	55	—	—	—	—	—	—
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	15	180	195	4	53	57	3	51	54
Graafillinen teollisuus	16	16	32	3	—	3	2	—	2
Teollisuus ja käsityö, luokittamattomat	212	—	212	23	—	23	21	—	21
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	314	475	789	20	130	150	15	82	97
Meri- ja satamaliikenne	142	—	142	3	—	3	2	—	2
Maaliikenne	163	—	163	48	—	48	41	—	41
Ravintola- ja hotelliliike	4	2,382	2,386	6	1,732	1,738	6	1,596	1,602
<i>Sekatyöt, luokittamattomat</i>	1,535	1,871	3,406	2,776	1,410	4,186	2,764	1,410	4,174
<i>Taloustoimet</i>	—	8,843	8,843	—	9,546	9,546	—	7,031	7,031
<i>Erinäiset toimet</i>	234	51	285	65	10	75	60	8	68
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	506	844	1,350	218	343	561	171	249	420
Yhteensä	9,008	16,370	25,378	5,260	14,847	20,107	4,266	11,877	16,143

nille, joten toisilla paikkakunnilla tarjotuista paikoista jäi verrattain suuri määrä täyttämättä.

Työnhakemusten sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain lukumäärä eri ammateissa ja toimialoilla käy selville allaolevasta taulukosta:

Tilanahtauden vuoksi ei toimisto edellisinä vuosina voinut poikain ja tyttöjen työnvälitystä täyskasvuisten välityksen yhteydessä tarkoituksen mukaisesti hoitaa. Sitä hoitivatkin pääasiassa kaupungin avustuksella N. M. K. Y:n pikatoimisto Mars ja kansakoulujen paikanvälitystoimisto. Maaliskuussa järjestettiin poikain ja tyttöjen työnvälitys toimistoon silloin perustettuihin uusiin liikeapulaisten osastoihin. Välitys on menestynyt verrattain hyvin, välitysten määrä kohosi edelliseen vuoteen verraten 51:stä 420:een.

Edellisenä vuonna vallitsi useilla teollisuuden aloilla huonot työsuhteet muina paitsi kesäkuukausina. Tämä tilanne jatkui useimmilla työaloilla vielä puheenaolevan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä, vaikkakin eräillä aloilla toiminta vilkastui jo aikaisemmin. Työttömyys oli tammi-, helmi- ja vielä maaliskuullakin verrattain laaja. Kaupungin töihinkään ei voitu uutta miespuolista väkeä sijoittaa ollenkaan. Ainoastaan sille väelle, joka edellisen vuoden lopulla oli vapautunut kaupungin töistä, saattoi kaupunki järjestää

työtä talvikuukausiksi. Muutamia kymmeniä naisia voitiin lisätä kaupungin työtupiin ompelutöihin, ja maaliskuun lopulla hätäapukomitean ja sosialihallituksen järjestämällä ompelukursseilla sai 180 naista työtä noin kuukauden päivät.

Työolot kuitenkin paranivat maalisi- ja varsinkin huhtikuulla, ja sitten oli erittäin hyvät työsuhteet koko kesän, vieläpä syyskautenakin. Niin pientä työttömäin määrää kuin oli syksyllä 1922 talven alkaessa, ei paikkakunnalla ole ollut yli kymmeneen vuoteen. Ennen sotaa, hyvienkin työkonjektuurien vallitessa, vapautui syksyllä aina rakennus- ja muuta ulkotyöväkeä siksi paljon, että näistä useampien satojen oli pakko siirtyä kaupungin hätäaputöiksi järjestämiin säpälekivien ja tellikkakivienhakkuutöihin, joita miltei joka vuosi oli varatöiksi saatavissa.

Eri työaloilta esitettäköön tässä muutamia yksityiskohtaisempia tietoja.

Maataloudessa Etelä-Suomessa oli säännölliset työsuhteet, vaikka viljelysten laajennustöitä ei enää pantu toimeen samassa määrin kuin edellisinä vuosina, jonka vuoksi tilapäisen maataloustyöväen tarve oli pienempi.

Metalliteollisuudessa vallitsi talvikuukausina osittain huonot työsuhteet. Erästä suuremmasta tehtaasta vähennettiin työväkeä useampia satoja miehiä vuoden ensimmäisinä kuukausina, mutta toisiin liikkeisiin voitiin työvoimaa lisätä, joten vapautuneesta väestä osa sai työtä, mutta osa, etenkin viilaaajia ja levyseppiä oli työttömänä aina toukokuuhun saakka. Joku määrä metallityömiehiä siirtyi toisille paikkakunnille töihin, joita keväällä oli toimiston välityksellä tarjolla. Kevästä vuoden loppuun ei enää ollut työnpuutetta tälläkään alalla.

Kiviteollisuudessa, kivenhakkaamoissa olivat työt säännöllisessä käynnissä koko vuoden.

Kemiallisessa teollisuudessa, teknokemiallisissa tehtaissa oli edelleen valalla nouseva suunta.

Nahkateollisuudessa työskenneltiin vuoden alussa vielä eräissä jalkine-tehtaissa vähennetyllä työvoimalla ja osittain rajoitetulla työajalla, mutta maaliskuusta vuoden loppuun olivat tehtaas säännöllisessä käynnissä.

Kehruu- ja kutomateollisuudessa, joka paikkakunnalla on sangen vähäinen, oli töiden käynti säännöllinen.

Pukutavara- ja puhdistusteollisuuteen kuuluvissa liikkeissä vallitsi hyvät työsuhteet. Räätilinammatissa tavallinen »sesonkityöttömyys» talvella oli pienempi kuin edellisenä vuonna. Tilaustyöntekijäin lakko helmikuussa häiritsi töiden säännöllistä kulkua. Muuna vuoden aikana oli erittäin hyvät työolot, ajoittain huomattava puute työntekijöistä.

Paperiteollisuudessa vallitsi hyvät työsuhteet. Kirjansitomoissa oli tammi- ja helmikuulla jonkun verran työnpuutetta, eräissä pienemmissä liikkeissä työskenteli työväki jonkun aikaa rajoitetulla työajalla.

Puuteollisuudessa olivat työolot tammi- ja helmikuulla huononpuoleiset. Puusepänlitkeissä ei ollut riittävästi työtä ja paikkakunnan ainoa sahalaitys oli edellisen vuoden lopulla tapahtuneen tulipalon johdosta vielä korjauksen alaisena, mutta maaliskuusta vuoden loppuun vallitsi hyvät työolot. Metsätöitä oli maaseudulla runsaasti saatavana, mutta vain pienempi määrä helsinkiläistä työväkeä turvautui niihin.

Rakennusteollisuudessa oli työsuhteet jotenkin huonot vielä tammi—maaliskuulla, paremmat kuitenkin kuin edellisenä vuonna. Neljällä suuremmalla yksityisellä rakennusyrityksellä ja erällä pienemmällä rakennuksilla Vallilassa ja Käpylässä olivat kyllä työt käynnissä ja uusien yritysten perus-

tustöitä aloitettiin jo helmikuussa useissa paikoin, mutta näihin töihin eivät sopineet läheskään kaikki työnpuutteessa olevat työntekijät. Kun kaupunki ei voinut muulle kuin edellisen vuoden lopulla sen töissä olleelle väelle järjestää töitä, oli sen vuoksi suhteellisesti suuri määrä (helmikuulla noin 700 miestä) rakennustyöväkeä joutilaana. Maaliskuussa jo kuitenkin aloitettiin useita uusia rakennusyrityksiä ja huhtikuusta lähtien oli rakennustoiminta erittäin vilkas. Kesäkuukausina oli huomattava puutos ammattityöväestä, muura-reista, rappaajista, uunintekijöistä ja ajoittain myöskin kirvesmiehistä. Töitä kesti vuoden loppuun. Marras- ja joulukuussa tuli kuitenkin pienempi määrä rakennustyöväkeä vapaaksi.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa oli yleensä hyvät työolot. Aino-astaan tupakkateollisuudessa valitettiin korkean veron ja sen aiheuttamain korkeiden hintojen vuoksi tuotteiden menekin supistuneen ja tämän teollisuuden työskentelevän painostavain konjunktuurien alaisena, jonka vuoksi eräiden tehtaiden oli pakko supistaa tuotantoaan ja jonkun lakkauttaa toimintansa, mutta tämä lienee osittain johtunut myöskin siitä, että äskettäin oli perustettu uusia yrityksiä, joilla ei ollut menestymisen edellytyksiä. Karamelli- ja suklaateollisuustehtaat, ja osittain leipuriliikkeet, lisäsivät tuotantoaan ja työväkeä.

Graafillisessa teollisuudessa vallitsi hyvät työsuhteet ympäri vuoden.

Liike-elämä oli myöskin paljon vilkkaampi kuin edellisenä vuonna. Liikelalalle valmistunutta ja pystyvää väkeä ei yleensä ollut vapaana; tälle alalle pyrkiviä, varsinkin naisia ja varastomiehiä, oli kylläkin ajoittain vapaana. Kevättalvella oli puute käskyläispojista ja -tytöistä.

Meri- ja satamaliikenne oli jäästeiden vuoksi pysähdyksissä huhtikuun 20 p:ään, jonka jälkeen se oli erittäin vilkas. Suotuisain ilmastosuhteiden vuoksi saattoi se, rannikkoliikennettä lukuunottamatta, jatkaa seuraavan vuoden helmikuun puoliväliin. Tämä vaikutti edullisesti työsuhteisiin paikkakunnalla, sillä useat sadat satamatyöläiset, jotka monena vuonna meriliikkeen keskeytymisen vuoksi joutuvat työttömiksi jo marras- tai joulukuussa, saivat työtä osana talvikauttakin. Laivaliikenteen jatkuminen vaikutti edullisesti muillekin aloille, etenkin liike-elämään.

Maaliikennelaitokset. Raitiotie- ja autoliikenne on vuoden kuluessa kehittynyt, mutta se ei ole sanottavasti vaikuttanut työsuhteisiin.

Ravintola- ja hotelliliike kasvoi myöskin puheenaolevana vuonna, ja naispuolisen väen välitys tälle alalle lisääntyi yli kahdellasadalla välityksellä.

Taloustoimiin oli väen kysyntä vilkas ympäri vuoden. Keväällä ja syksyllä sängen suuri. Sopivan väen puute perhepalvelukseen oli suuri, erittäinkin huhti- ja toukokuussa sekä elo- ja syyskuussa. Suuri määrä palvelijattarien paikkoja jäi täyttämättä, kuten edellä, toimiston liikettä koskevassa selostuksessa, on lähemmin esitetty. Muille naisten toimialoille sitävästoin oli väkeä saatavissa. Rakennusapureille ja muille ulkotyöläisille sekä siivoojille ja pesijöille ei ollut riittävästi töitä talvikuukausina.

Nuorison työaloilla oli käskyläisen ja ammattioppilaan toimissa niihin soveliaille pojille ja tytöille riittävästi paikkoja suurimpana osana vuodesta. Ajoittain oli käskyläistytöistä ja -pojista puutettakin. Osalle 16—18 vuotisia nuorukaisia ei ollut riittävästi sopivia toimia talvikuukausina ja syksyllä. Suuri määrä eri koulujen oppilaita ilmoittautui toimiin liikealalle loma-ajaksi. Näistä voitiin sijoittaa vain pieni määrä.

Työsuhteiden valaisemiseksi esitetäköön tässä korkein työttömäin luku kunkin kuukauden puolivälissä yhdellä viikolla

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	995	438	1,433	Heinäkuu	248	160	408
Helmikuu	1,189	416	1,605	Elokuu	187	242	429
Maaliskuu	1,148	418	1,566	Syyskuu	219	296	515
Huhtikuu	796	233	1,029	Lokakuu	232	287	519
Toukokuu	442	308	750	Marraskuu	369	380	749
Kesäkuu	239	242	481	Joulukuu	417	238	655

Työttömäin lukuun on luettu tässä myöskin tilapäisiin töihin osoitetut, joiden työ ei ole kestänyt koko puheenaolevaa viikkoa sekä myöskin palvelijattaret, joille on ollut paikkoja tarjolla, mutta eivät vielä ole työsopimusta tehneet. Melkein ympäri vuoden on työnhakijoina noin 50—150 miestä ja 100—200 naista, jotka ovat tilapäisten töiden varassa, joten varsinaisten työttömäin luku on otettava sen verran pienemmäksi.

Useana vuonna on kaupungin hätäapukomitea hankkinut ja järjestänyt töitä työnpuutteessa oleville naisille, pitäen yllä työtupia, joissa on teetetty erinäisiä ompelutöitä ja suoritettu sotaväen y. m. valtion laitosten sekä yksityisten vaatetustilauksia. Näissä sekä hätäapukomitean järjestämässä ulko-töissä työskenteli talvella 1922 268—301 naista; näistä vähennettiin kesällä noin puolet, joten niissä vuoden loppupuoliskolla työskenteli 150 naista. Sosiaalihuollituksen naistöiden keskustoimisto ja hätäapukomitea järjestivät keväällä kuukauden kestävät ompeluoppikurssit 180 naiselle, joille valtion varoista suoritettiin 16—20 markan päiväpalkka. Työtupain ylläpitämiseen, vuokriin, töiden johdon ja konttorihenkilökunnan palkkaamiseen, työntekijäin lapsiavustuksiin ja palkanlisäyksiin sekä ulkotyöläisten palkkain suori-tuksiin käytettiin vuoden kuluessa kaikkiaan 1,180,000 markkaa, josta 50,000 kaupungin osuutena yllämainittujen ompeluoppikurssien kustannuksiin.

Työnpuutteen poistamiseksi miesten keskuudessa järjesti kaupungin rakennuskonttori kaupunginvaltuuston myöntämällä varoilla erinäisiä töitä talvikuukausiksi sen omissa töissä edellisen vuoden lopulla olleille työmiehille, joista muutoin noin 400 miestä olisi joutunut työttömäksi. Muuta väkeä ei niihin voitu ottaa, joten toimisto ei voinut talvella sijoittaa kunnan töihin yhtään miespuolista työnhakijaa. Helmikuussa myönsi kaupunginvaltuusto 75,000 markkaa köyhäinhuoltohallituksen välityksellä jaettavaksi vuokra-avustuksena työnpuutteessa olevalle väelle. Näistä varoista, joiden jakamiseen työnvälitystoimisto otti osaa, annettiin työnvälitystoimiston antaman todistuksen nojalla vuokra-avustusta 844 hengelle, 582 yhden-, 252 kahden- ja 4 kolmen kuukauden vuokraa vastaava erä.